

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2013

aruandeaasta lõpp: 31.12.2013

nimi: Eesti Seksuaaltervise Liit

registrikood: 80102393

tänava/talu nimi, Mardi 3

maja ja korteri number:

linn: Tallinn

maakond: Harju maakond

postisihnumber: 10145

telefon: +372 6552755

faks: +372 6552755

e-posti aadress: estl@amor.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	10
Bilanss	10
Tulemiaruanne	11
Rahavoogude aruanne	12
Netovara muutuste aruanne	13
Raamatupidamise aastaaruande lisad	14
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	14
Lisa 2 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	16
Lisa 3 Tütarettevõtjate aktsiad ja osad	16
Lisa 4 Materiaalne põhivara	17
Lisa 5 Laenukohustused	18
Lisa 6 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	18
Lisa 7 Tööjõukulud	19
Lisa 8 Seotud osapooled	19

TEGEVUSARUANNE

Eesti Seksuaaltervise Liit (ESTL) on mittetulundusühing, mille tegevus on suunatud Eesti elanikkonna seksuaal- ja reproduktiivtervise parandamisele. Liit asutati 1994 aastal ning kandis kuni juunini 2005 a. nime Eesti Pereplaneerimise Liit (EPPL). Alates 1995 aastast kuulub ESTL Rahvusvahelisse Pereplaneerimise Föderatsiooni (IPPF), mille põhimõtete ja eesmärkidega kooskõlas toimub ka Liidu tegevus.

ESTL-i põhilised tegevused 2013. aastal olid järgmised:

”Noorte reproduktiivtervisealane nõustamise ja seksuaalsel teel levivate haiguste ennetamise projekt”

Projekti eesmärgid ja tulemused:

Projekti kaugeesmärgiks on Eesti noorte hea reproduktiivtervis, mis väljendub teismeliste (15–19aastaste) ja noorte naiste (20–24aastaste) abortiivsuskordaja languses aastal 2013 võrreldes eelnevate aastatega ja seksuaalsel teel levivatesse infektsioonidesse haigestumuse languses võrreldes eelnevate aastaga.

Projekti lähieesmärkideks on:

- hõlmata aastaks 2013 noorte nõustamiskeskuste keskuste teenustega vähemalt 26000 noort, s.h. 20% esmaseid pöördumisi ja 6% noormeeste pöördumisi (2009.aastal 26907, 2010 aastal 26323, 2011 aastal 25725*).
- * Vastavalt uuenenud haigekassa statistikale on projekt katnud 2010 aastal 15 394, 2011 aastal 16 041 ja 2012 aastal 16 222 noort.

Lähieesmärkide 2013. aasta tulemused:

*aluseks keskuste kvartaalsed aruanded.

**aluseks haigekassa statistilised andmed.

Näitaja	Planeeritud 2013. aastaks	Tulemus 2013. aastal
1. Noorte teenusega rahulolu	80% tasemel „hea”	Toimus internetiküsitlus kuid saabunud ankeetide arv ei ole piisav et teha järeldusi. Tagasiside valdavalt „hea” ja „väga hea”
2. Ennetusjuhtude arv	33 300 juhtu	32 411 juhtu* (16 301 isikut**)
3. Esmaste pöördumiste osakaal kõikidest pöördumistest	20%	22% * (14,9% esmaskülastajatest noormehed)
4. Noormeeste osakaal	6%	6,4% (Absoluutarv: 2077 2012.aastal 1997)

		2011.aastal 1961 2010. aastal 1588 2009. aastal 1748 2008. aastal 1486 2007. aastal 1196 2006. aastal 1446)
--	--	--

Projekti töörühma koosseis:

Kadri Sikk, Helle Karro, Kai Part, Mairi Kaha, Anu Vatter, Kaie Toomet, Nele-Triin Lott ja Marie Abel.

Projekti sihtrühma hõlmatatus:

Sihtrühm	Planeeritud sihtrühm	Tegelik sihtrühm
1. STLH ennetamine	11 655 (35%)	14 261 (44%)
2. Seksuaalnõustamine	11 655 (35%)	11 668 (36%)
3. Kontratseptsioonialane nõustamine		
4. Kordusretseptid	9 990 (30%)	6 482 (20%)
KOKKU:	33 300	32 411

Statistikaameti andmetel elas Eestis 01. jaanuari 2014. aasta seisuga 156 224 noort vanuses 15–24 aastat, neist 49% neide ja 51 % noormehi.

2013. aastal oli noorte nõustamiskeskustes kokku 32 411 ennetusjuhtu, neist seksuaalsel teel levivate infektsioonide (STLI) skriining-juhte 14 261 (44%). Lisaks oli Tervise Arengu Instituudi rahastamisel 1526 ennetusjuhtu.

Kokku oli noorte nõustamiskeskustes 2013. aastal 32 411 ennetusjuhtu, mis vanuse, soo, rahvuse ja sotsiaalse staatuse järgi jagunesid järgnevalt:

- vanus: alla 15-aastased 1%, 15-19-aastased 38 % ja 20-24-aastased 61%,
- sugu: 93,7% naissoost ja 6,4% meessoost kliendid,
- rahvus: 77% eestlased, 22% venelased ja alla 1% muudest rahvustest

Tehtud täiendavad tegevused:

1. Registreeriti 11 654 telefoninõustamist (rasestumisvastaste meetodite kasutamisel ettetulevad probleemid, hädaabi kontratseptsioon, menstruaaltsükliga seotud probleemid, abordiga seotud küsimused jne). Telefoninõustamine vähendab infot ja/või nõuannet vajavate patsientide pöördumist arsti vastuvõtule.
2. Viidi läbi 354 seksuaalhariduslikku loengut ja grupitööd, milles osales kokku 4668 kooliõpilast.
3. Ennetustööga paralleelselt teostati suuremas osas keskustes ka ravitööd.
4. Keskustes jagati noortele tasuta 8588 kondoomi (kondoomidega varustas keskuseid ONE Condoms).

2. Noorte seksuaaltervisealane internetinõustamine

Projekti eesmärgid:

Projekti kaugeesmärgiks on projekti tegevuste kaudu vähendada Eesti noorte seksuaalset riskikäitumist, HIVi/seksuaalsel teel levivate haiguste (STLH) ja soovimatute raseduste esinemissagedust.

Projekti lähieesmärkideks on: noortele kvaliteetse internetinõustamisteenuse pakkumise jätkumine ja avatud seksuaaltervisealane teabe- ja dialoogikeskkond www.amor.ee.

Projekti sihtrühma hõlmatus:

Kokku vastati 2013 aastal 2297-le saabunud murekirjale. Muredega pöörduvad internetinõustajate poole jätkuvalt kõige enam noored vanuses kuni 24 eluaastat (90,5 %), noormeeste osakaal on 16%.

2013 aastal oli igakuine www.amor.ee külastus keskmiselt 14 000 arvutist. (Google analytics), (korduvkülastajaid 66%).

Jätkuvalt pöörati olulist rõhku teenuse kvaliteedi säilitamisele ning arendamisele.

Toimus kirjade administreerimine (selekteerimine vastava ala nõustajale), internetinõustamine (saabunud kirjadele professionaali vastus ning selle edastamine), foorumi kontroll internetinõustaja poolt, sihtgrupi tagasiside kogumine ning selle analüüs läbi kodulehe vastavate vormide, info ning tehnilise nõustamissüsteemi uuendamine kodulehel ning üleminek uue kujunduse ja uuenenud sisuga kodulehele. Projekti raames toimus ka vastav teavitustöö (reklaami www.amor.ee -le tehakse läbi ESTL trükiste, noorte nõustamiskeskuste, ESTL koolitusvaldkonna poolt korraldatavate noortekoolituste jt.)

3. Arengukoostöö

Projekt „Noorte reproduktiiv-ja seksuaaltervisealaste nõustamisteenuste ja seksuaalhariduse alase pädevuse ja võimekuse tõstmine Moldovas“

Rahastaja: Välisministeerium

Eesmärk: Projekti laiemaks eesmärgiks on tõsta Moldova seksuaal- ja reproduktiivtervisealaste noorte nõustamisteenuste võrgustiku ja seksuaaltervise valdkonnas tegutsevate võtmeorganisatsioonide pädevust, võimekust noorte seksuaalhariduse ja seksuaaltervisealaste nõustamisteenuste vallas, Eesti edukate ja maailmas tunnustatud vastavate näidete varal, et parandada noorte ligipääsetavust kvaliteetsetele tervishoiuteenustele, infole ning seeläbi edendada Moldova noorte

seksuaaltervisealaseid näitajaid. Läbi projekti käigus toimuvate ekspertkohtumiste, võtmeorganisatsioonidele suunatud ümarlaua ning nõustajate koolituse, tutvustatakse Eesti näiteid ja kogemusi

ning kahepoolsete arutelude kaudu koondatakse vajaduste ja võimalike jätkutegevustepakett valdkonna edasiseks arenguks ning motiveeritakse osalejaid edasiseks süsteemseks koostööks kohalikul tasandil.

Projektis osalesid: Mairi Kaha, Kai Part, Kai Haldre, Merike Kull, Triin Raudsepp

Tegevused	Olulisemad tulemused
Ümarlaud ning ekspertkohtumised Moldovas	<p>Ümarlaul osales 37 Moldova seksuaaltervise- ja hariduse valdkonnas töötavat võtmeisikut.</p> <p>Kohtumisel osalesid noortenõustajad, riigiametnikud, noorte nõustamiskeskuste võrgustiku juhtorganisatsioon, kohalike ÜRO organisatsioonide esindajad.</p> <p>Toimus arutelu ümarlauaks ettevalmistatud konsensusedokumendi üle.</p>
Konsensusedokument	<p>Ümarlaul toimus arutelu eelnevalt ettevalmistatud konsensusedokumendi üle, mis juhtis tähelepanu olulistele arengukohtadele valdkonnas. Konsensusedokument saadeti ka hiljem kõigile osapooltele kokkuleppe ja valdkonna arengusuunana.</p>
Koolitus Moldova noortenõustajatele	<p>Toimusid koolitused kahele grupile, mille osalejad osaliselt kattusid.</p> <p>Viidi läbi internetinõustamise teemaline arutelu, kus osalesid 16 Moldova noorte nõustamiskeskuste aktivisti.</p> <p>Toimus osalejate rahulolu mõõtmine läbi tagasisideankeetide.</p> <p>Viidi läbi kahepäevane koolitus seksuaalkasvatusest, kus osales 28 Moldova noorte nõustamiskeskustes töötavat asjatundjat.</p> <p>Toimus osalejate rahulolu mõõtmine läbi tagasisideankeetide.</p>

4. Koolitusvaldkond 2013 a.

Koolitusvaldkonna eesmärgid:

Koolitusvaldkonna kaugeesmärgiks on selle jätkusuutlikkuse tagamine läbi erinevate koolitus- ja loenguprojektide, koostöös erinevate rahastajatega.

Koolitusvaldkonna lähieesmärgiks on: seksuaaltervisealaste kooliloengute pakkumine kõigis vanuseastmetes, koostöös erinevate rahastajatega.

Koolitusvaldkonna sihtrühma hõlmatus:

Erinevaid kooliloenguid telliti 2013 aastal kokku 444, neis osales 5712 õpilast.

Läbi Noorte nõustamiskeskuste korraldati kokku 358 loengut, 4688 õpilasele; sealhulgas Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiu Ameti rahastusel 161 loengut 2056 õpilasele ning kaasfinantseerijate toel (Jungent ja Kodupaber) 54 loengut 734 õpilasele.

Otse ESTL-i alt korraldati kaasfinantseerijate toel 86 loengut 1715 õpilasele.

4. Mardi 3 asuva kinnistu projekt

ESTL sai novembris 2011 a. hoonestusõiguse viieks aastaks Tallinnas, Mardi 3 asuvale kinnistule, tingimusega, et investeerib läbi erinevate rahastajate kinnistusse 127 850 EUR-i.

Kui investeering on tehtud, läheb kinnistu ESTL-i omandusse. 2012 aastal tehti investeeringuid kokku 26 000 EUR-i eest (valmis maja restaureerimise projekt).

2013 aastal teostati Mardi 3 asuva hoone esimese korruse remont EAS-i toetusel.

Projekti maksumus oli 42079 EUR-i, lisaks omafinantseering 10123 EUR-i.

Kokku on kahe aasta jooksul investeeritud Mardi 3 kinnistusse 75384 EUR-i.

5. Muud 2013 a. lõppenud projektid

Koostöös Kodanikuühiskonna Sihtkapitali rahastusega lõppesid järgmised projektid:

- "Reproduktiiv- ja seksuaaltervisealase eestkoste tugevdamine"
- "ESTLi annetuskeskonna loomine"
- "Vabatahtlike kaasamise suutlikkuse tõstmine ESTL-i poolt läbiviidavates projektides"
- Välisministeeriumi rahastusel lõppes projekt "Noorte reproduktiiv- ja seksuaaltervisealaste nõustamisteenuste ja seksuaalhariduse alase pädevuse

ja võimekuse tõstmine Moldovas"

- Sotsiaalministeeriumi toel, Hasartmängumaksu vahenditest lõppes projekt, mille käigus valmis teleproduktioonifirmaga "Osakond" ja ESTL ekspertidega koostöö tulemusena 10 osalise seksuaalharidusliku saatesarja stsenaarium.
- Koostöös Harju Maavalitsusega lõppes projekt „Mehed Liikuma Harjumaal“.

6. Koostöö katus- ja IPPF liikmesorganisatsioonidega.

- IPPF
- Väestoliitto
- "Health for youth" Association from Moldova

JUHATUSE DEKLARATSIOON

ESTL juhatus on koostanud 2013. a. majandusaasta aruande, mis kajastab õigesti ja õiglaselt ühingu vara, kohustusi ja netovara ning majandustegevuse tulemust ja rahavoogusid. Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtudes Eesti Vabariigi Raamatupidamise seadusest ja on vastavuses Eesti hea raamatupidamistava nõuetega.

Vara ja kohustusi on hinnatud kaalutletud ja konservatiivsetel alustel. Raamatupidamise aastaaruande koostamine nõuab hinnangute andmist. Antud hinnangud põhinevad aktuaalsel informatsioonil ühingu seisundist ning kavatsustest ja riskidest raamatupidamise aastaaruande koostamise seisuga. Majandusaastal või varasematel perioodidel kajastatud majandustehingute lõplik tulemus võib erineda käesoleval perioodil antud hinnangust.

ESTL-i juhatus ei ole saanud palka oma tegevuse eest 2013 aastal.

Juhatus hinnangul on ESTL jätkuvalt tegutsev üksus. Juhatus kinnitab 2013. a. aastaaruande koostamise õigsust ja täielikkust.

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2013	31.12.2012
Varad		
Käibevara		
Raha	6 116	21 109
Nõuded ja ettemaksud	23 505	16 048
Kokku käibevara	29 621	37 157
Põhivara		
Finantsinvesteeringud	143 214	69 092
Materiaalne põhivara	190 521	150 395
Kokku põhivara	333 735	219 487
Kokku varad	363 356	256 644
Kohustused ja netovara		
Kohustused		
Lühiajalised kohustused		
Laenukohustused	12 766	12 971
Võlad ja ettemaksud	18 455	25 076
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	0	13 185
Kokku lühiajalised kohustused	31 221	51 232
Pikaajalised kohustused		
Laenukohustused	24 425	37 191
Võlad ja ettemaksud	199 748	116 144
Kokku pikaajalised kohustused	224 173	153 335
Kokku kohustused	255 394	204 567
Netovara		
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	52 077	33 431
Aruandeaasta tulem	55 885	18 646
Kokku netovara	107 962	52 077
Kokku kohustused ja netovara	363 356	256 644

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2013	2012
Tulud		
Liikmetelt saadud tasud	640	375
Annetused ja toetused	151 481	91 151
Tulu ettevõtlusest	51 913	83 759
Muud tulud	3 378	2 199
Kokku tulud	207 412	177 484
Kulud		
Sihotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-97 941	-78 166
Tööjõukulud	-108 054	-135 885
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-4 429	-4 429
Muud kulud	-8 000	-2 724
Kokku kulud	-218 424	-221 204
Põhitegevuse tulem	-11 012	-43 720
Kasum (kahjum) tütar- ja sidusettevõtjatelt	74 121	66 536
Kasum (kahjum) finantsinvesteeringutelt	0	-4 170
Intressikulud	-7 225	0
Muud finantstulud ja -kulud	1	0
Aruandeaasta tulem	55 885	18 646

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2013	2012
Rahavood põhitegevusest		
Põhitegevuse tulem	-11 012	-43 720
Korrigeerimised		
Põhivara kulum ja väärtuse langus	4 429	4 429
Kokku korrigeerimised	4 429	4 429
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-7 457	2 756
Põhitegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	-13 123	-1 179
Laekunud intressid	0	454
Makstud intressid	0	-4 624
Kokku rahavood põhitegevusest	-27 163	-41 884
Rahavood investeerimistegevusest		
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	-44 555	-23 335
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-44 555	-23 335
Rahavood finantseerimistegevusest		
Saadud laenud	76 920	51 294
Saadud laenude tagasimaksud	-12 971	-12 337
Makstud intressid	-7 224	0
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	56 725	38 957
Kokku rahavood	-14 993	-26 262
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	21 109	47 371
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-14 993	-26 262
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	6 116	21 109

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

	Kokku netovara	
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2011	33 431	33 431
Aruandeaasta tulem	18 646	18 646
31.12.2012	52 077	52 077
Aruandeaasta tulem	55 885	55 885
31.12.2013	107 962	107 962

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

ESTL 2013. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga, mis tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele. Hea raamatupidamistava põhinõuded on kehtestatud Raamatupidamise seadusega ning seda täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt väljaantavad juhendid.

ESTL kasumiaruanne on koostatud Raamatupidamise seaduse lisas 2 toodud kasumiaruande skeemi nr 1 alusel. Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Arvestuspõhimõtete või informatsiooni esitusviisi muutused

1. jaanuaril 2011 ühines Eesti Vabariik euroalaga ja võttis rahvusvaluutana kasutusele euro, mis asendas Eesti krooni. Sellest tulenevalt on raamatupidamiskohustuslane seisuga 1. jaanuar 2011 teostanud raamatupidamiskontode saldode ümberarvestuse, lähtudes valuutakursist 15,6466 krooni/euro. 2011. aasta raamatupidamise aastaaruanne on esitatud eurodes. Aruandes esitatud võrdlusandmed on Eesti kroonidest eurodesse ümber arvestatud üleminekukursiga 15,6466 krooni/euro. Kuna nimetatud kurss on ühtlasi ka varasematel perioodidel kehtinud fikseeritud vahetuskurss, ei tekkinud ümberarvestusest kursierinevusi.

Raha

Raha ning raha ekvivalentidena kajastatakse raha kassas ja pangas, nõudmiseni hoivuseid, lühiajalisi (alla 3 kuulise lunastustähtajaga) pangadeposiite ja rahaturufondi osakuid, millel puudub oluline turuväärtuse muutuse risk. Rahavoogude aruandes kajastatakse rahavoogusid äritegevusest kaudsel meetodil. Investeerimis- ja finantseerimistegevusest tulenevaid rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustused

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval kehtinud Europa Kesk Panga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustused seisuga 31. detsember 2013 on ümber hinnatud eur bilansipäeval kehtinud Kesk Panga valuutakursside alusel. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid on kasumiaruandes kajastatud perioodi tulu ja kuluna.

Finantsinvesteeringud

Finantsvaraks loetakse raha, lühiajalisi finantsinvesteeringuid, nõudeid ostjate vastu ja muid lühi- ja pikaajalisi nõudeid. Finantsvara eemaldatakse bilansist siis, kui ettevõtte kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolale üle varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest. Finantsvara oste ja müüke kajastatakse järjepidevalt väärtuspäeval st päeval, mil ettevõtte saab ostetud finantsvara omanikuks või kaotab omandiõiguse müüdü finantsvara üle.

Tütär- ja sidusettevõtjate aktsiad või osad

Sidus- ja tütarettevõtete aktsiad ning osad ja muud pikemaks perioodiks kui üks aasta soetatud väärtpaperid on bilansis kajastatud pikaajaliste finantsinvesteeringutena. Tütarettevõtteks loetakse ettevõtet, mille üle emaettevõttel on kontroll. Tütarettevõtet loetakse kontrolli all olevaks, kui emaettevõtte omanduses on otse või tütarettevõtete kaudu rohkem kui 50% tütarettevõtte hääleõiguslikest aktsiatest või osakapitalist, kui emaettevõtte kontrollib tütarettevõtte finants- ja tegevuspoliitikat lepingu või kokkuleppe alusel, või kui emaettevõttel on õigus nimetada või tagasi kutsuda enamus tegevjuhtkonna ja kõrgema juhtorgani liikmetest. Investeeringud tütar- ja sidusettevõtetesse on bilansis kajastatud soetusmaksumuse meetodil. Omandatud osaluse soetusmaksumuseks loetakse omandamisel makstud tasu õiglast väärtust ning omandamisega otseselt seotud väljaminekuid. Igal bilansipäeval hindab ettevõtte juhtkond, kas on märke, mis võiksid viidata investeeringute väärtuse langusele. Juhul kui on kahtlusi, mis viitavad investeeringute väärtuse langemisele alla tema bilansilise väärtuse, viiakse läbi vara kaetava väärtuse test sarnaselt materiaalse põhivaraga. Kui selgub, et vara kaetav väärtus on madalam tema bilansilisest väärtusest, hinnatakse investeering alla tema kaetavale väärtusele.

Nõuded ja ettemaksud

Nõudeid ostjate vastu kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses. Ostjate laekumata arved on bilansis hinnatud tõenäoliselt laekuvatest summadest lähtudes. Seejuures hinnatakse iga kliendi laekumata arveid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded on kajastatud müüdü toodangu kulus. Ostjate laekumata arved, mille maksetähtaeg on ületatud rohkem kui 180 päeva võrra, on kantud kuludesse täies ulatuses. Lootusetud nõuded on bilansis alla hinnatud tõenäoliselt laekuva summani. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumisi kajastatakse ebatõenäoliste nõuete kulu vähenemisenähtena.

Materiaalne ja immateriaalne põhivara

Olulise printsibiibist lähtudes kajastatakse põhivarana need varaobjektid, mille soetusmaksumus ületab 639 EUR ja mille kasulik eluiga on üle ühe aasta. Madalama soetusmaksumusega või lühema kasuliku elueaga varaobjektid kantakse kasutusse võtmisel kuluks ning nende üle peetakse arvestust bilansiväliselt. Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest olulistest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt komponentide kasulikule elueale.

Materiaalne põhivara võetakse arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnas ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Edaspidi kajastatakse materiaalselt põhivara bilansis selle soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja vara väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Materiaalsele põhivarale määratud amortisatsiooninormid vaadatakse üle, kui on ilmnenud asjaolusid, mis võivad oluliselt muuta põhivara või põhivaragrupi kasuliku eluiga. Hinnangute muutuste mõju kajastub aruandeperioodis ja järgnevates perioodides. Kui vara lõppväärtus ületab tema bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse vara amortiseerimine; amortiseerimist alustatakse uuesti hetkest, mil vara lõppväärtus on langenud alla tema bilansilise jääkmaksumuse.

Kui materiaalse põhivara objektile on tehtud selliseid kulutusi, mis vastavad materiaalse põhivara mõistele, siis need kulutused lisatakse põhivara objekti soetusmaksumusele. Jooksva hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse aruandeperioodi kuludes. Kui materiaalse põhivara objektile vahetatakse välja mõni oluline komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objekti soetusmaksumusele, eeldusel, et see vastab materiaalse põhivara mõistele. Asendatav komponent kantakse bilansist maha. Kui asendatava komponendi soetusmaksumus ei ole teada, hinnatakse maha kantavat maksumust lähtudes asendamise hetke soetusmaksumusest, arvestades maha hinnangulise kulum.

Põhivara arvelevõtmise alampiir 10000 EUR**Rendid**

Kapitalrendiks loetakse rendisuhet, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Ülejäänud rendilepinguid käsitletakse kasutusrendina. Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Finantskohustused

Finantskohustusteks loetakse tarnijatele tasumata arveid, viitvõlgasid ja muid lühi- ja pikaajalisi võlakohustusi.

Finantsvara ja –kohustused võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara või –kohustuse eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki finantsvara või –kohustusega otseselt seotud tehingukulutusi.

Finantskohustused kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses.

Finantskohustus eemaldatakse bilansist siis, kui see on rahuldatud, lõpetatud või aegunud.

Annetused ja toetused

Sihtotstarbelised annetused ja toetused (sh mitterahalised annetused ja toetused) kajastatakse lähtudes juhendis RTJ 12 kirjeldatud sihtfinantseerimise arvestuse põhimõtetest (s.o kajastatakse tuluna siis kui annetus/toetus muutub sissenõutavaks ja annetuse/toetusega kaasnevad tingimused on täidetud).

Tulu kajastamisel rakendatakse

brutomeetodit, st. saadud toetusi ja kompenseeritavat kulu kajastatakse tulemiaruanDES eraldi ridadel. Sihtfinantseerimisega seotud tulud kajastatakse tulemiaruanDES real "annetused ja toetused".

Varade sihtfinantseerimise kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, s.t. sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse bilansis arvele tema soetusmaksumuses ning varade soetamise finantseerimiseks saadud summa kajastatakse bilansis kohustusena kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustust tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul. Sihtfinantseerimisega seotud tulud kajastatakse tulemiaruanDES real "annetused ja toetused".

Mitterahalise toetusena saadud vara võetakse bilansis arvele tema õiglase väärtuses. Tekkiv kohustus kantakse tuludesse vara järelejäänud kasuliku eluea jooksul.

Liikmemaksud ja annetused kajastatakse tekkepõhiselt.

Mittesihotstarbelised toetused ja annetused kajastatakse tuluna laekumise hetkel.

Tulud

ESTL tulemiaruanne on koostatud Raamatupidamise seaduse lisa 2 toodud kasumiaruanDE skeemi nr 1 alusel.

Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui olulised omandiga seonduvad riskid ja hüved on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulutusi on võimalik usaldusväärselt mõõta.

Tulu teenuste müügist kajastatakse lähtudes valmidusastme meetodist, teenuse osutamisest saadavad tulud ja kasum kajastatakse proportsionaalselt samades perioodides nagu teenuse osutamisega kaasnevad kulutused.

Intressitulu kajastatakse lähtudes vara sisemisest intressimäärast.

Lisa 2 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2013		31.12.2012	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Ettevõtte tulumaks				1
Käibemaks	9 393			994
Üksikisiku tulumaks		1 234		2 684
Sotsiaalmaks		2 168		4 627
Kohustuslik kogumispension		127		267
Töötuskindlustusmaksed		197		589
Ettemaksukonto jääk	10		28	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	9 403	3 726	28	9 162

Lisa 3 Tütarettevõtjate aktsiad ja osad

(eurodes)

Tütarettevõtjate aktsiad ja osad, üldine informatsioon					
Tütarettevõtja registrikood	Tütarettevõtja nimetus	Asukohamaa	Põhitegevusala	Osaluse määr (%)	
				31.12.2012	31.12.2013
10573576	OÜ Seksuaaltervise Kliinik	Eesti	seksuaal- ja reproduktiivtervise alaste tegevuste elluviimine	100	100

Tütarettevõtjate aktsiad ja osad, detailne informatsioon:			
Tütarettevõtja nimetus	31.12.2012	Kasum(kahjum) kapitaliosaluse meetodil	31.12.2013
OÜ Seksuaaltervise Kliinik	69 093	74 121	143 214
Kokku	69 093	74 121	143 214

Lisa 4 Materiaalne põhivara

(eurodes)

					Kokku
	Ehitised	Transpordi- vahendid	Masinad ja seadmed	Lõpetamata projektid ja ettemaksud	
31.12.2011					
Soetusmaksumus	129 522	3 625	3 625		133 147
Akumuleeritud kulum	-1 295	-363	-363		-1 658
Jääkmaksumus	128 227	3 262	3 262		131 489
Ostud ja parendused				23 335	23 335
Amortisatsioonikulu	-3 885	-544	-544		-4 429
31.12.2012					
Soetusmaksumus	129 522	3 625	3 625	23 335	156 482
Akumuleeritud kulum	-5 180	-907	-907		-6 087
Jääkmaksumus	124 342	2 718	2 718	23 335	150 395
Ostud ja parendused				44 555	44 555
Amortisatsioonikulu	-3 885	-544	-544		-4 429
31.12.2013					
Soetusmaksumus	129 522	3 625	3 625	67 890	201 037
Akumuleeritud kulum	-9 065	-1 451	-1 451		-10 516
Jääkmaksumus	120 457	2 174	2 174	67 890	190 521

Lisa 5 Laenukohustused

(eurodes)

	31.12.2013	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Alusvaluuta	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta		
Pikaajalised laenud						
SWEDBANK	37 191	12 766	24 425		EUR	2016
Pikaajalised laenud kokku	37 191	12 766	24 425			
Laenukohustused kokku	37 191	12 766	24 425			
	31.12.2012	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Alusvaluuta	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta		
Pikaajalised laenud						
SWEDBANK	50 162	12 971	37 191		EUR	2016
Pikaajalised laenud kokku	50 162	12 971	37 191			
Laenukohustused kokku	50 162	12 971	37 191			

Lisa 6 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(eurodes)

Varad bruto soetusmaksumuses

	31.12.2011	Saadud	Tulu	31.12.2012
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks				
AEF	10 000	6 500	-16 500	0
SoMin HMN	6 278		-6 278	0
Kysk Strategia		5 982	-5 982	0
Kysk Vaba		3 179	-3 179	0
US Ajateenijad		17 505	-17 505	0
PMN		1 333	-1 333	0
EHKI (EHK)		15 773	-15 773	0
Moldova projekt		13 185		13 185
EHKI		12 781	-12 781	0
Kysk Annetus		3 469	-3 469	0
Mehed liikuma		8 351	-8 351	0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	16 278	88 058	-91 151	13 185
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	16 278	88 058	-91 151	13 185

	31.12.2012	Saadud	Tulu	31.12.2013
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks				
Moldova projekt	13 185	4 115	-17 300	
Kysk Vaba		3 037	-3 037	
Kysk Annetus		5 825	-5 825	
Seksi õppetunnid		6 000	-6 000	
Interneti nõustamine		35 000	-35 000	
SAFE 2		2 852	-2 852	
Mardi maja		49 361	-49 361	
LTKH		16 206	-16 206	
EHK-SRT		15 900	-15 900	
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	13 185	138 296	-151 481	
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	13 185	138 296	-151 481	

Lisa 7 Tööjõukulud

(eurodes)

	2013	2012
Palgakulu	80 637	101 105
Sotsiaalmaksud	27 417	34 780
Kokku tööjõukulud	108 054	135 885
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	6	4

Lisa 8 Seotud osapooled

(eurodes)

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga	31.12.2013	31.12.2012
Füüsilisest isikust liikmete arv	68	70

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

	31.12.2013	31.12.2012
	Kohustused	Kohustused
Tütarettevõtjad	114 859	38 670
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	1 141	

2013	Ostud	Müügid	Saadud laenud
Tütarettevõtjad	10 913	7 933	76 920
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	5 399	4 230	
2012	Ostud	Müügid	Saadud laenud
Tütarettevõtjad	6 465	615	19 984
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	5 652	314	

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused	2013	2012
Arvestatud tasu	6 377	3 919